

Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Leonie Braks
l.braks@nijmegen.nl
T 024 – 329 24 80

Ons kenmerk

E19.003170

Datum 19 november 2019
Betreft Implementatie Wet verplichte GGZ 2020

Geachte leden van de raad,

Inleiding

In 2020 treedt de nieuwe Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in werking. Hierover bent u in een eerder stadium reeds geïnformeerd. Met deze brief brengen wij u op de hoogte over de wijze waarop we de Wvggz in Gelderland-Zuid willen vorm geven.

De Wvggz vervangt samen met de Wet zorg en dwang (Wzd) de huidige Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen (Wet bopz). De Wet zorg en dwang is bedoeld voor mensen met dementie en mensen met een verstandelijke beperking; de Wvggz voor mensen met psychiatrische aandoeningen. Dit voorstel gaat hoofdzakelijk over de Wvggz, omdat bij de Wvggz sprake is van nieuwe gemeentelijke taken, wat bij de Wzd niet het geval is.

Op basis van de Wvggz beslissen anderen dan de betrokkene zelf dat hij of zij *gedwongen* zorg moet krijgen vanwege *onmiddellijk* dreigend ernstig nadeel (crisismaatregel) of als betrokkene ernstig nadeel kan veroorzaken (zorgmachtiging). Slechts een klein deel van mensen met GGZ-problematiek krijgt te maken met gedwongen zorg; gedwongen zorg is alleen mogelijk als vrijwillige of bemoeizorg geen optie (meer) is

Verplichte zorg op basis van de Wvggz kan op twee manieren worden verleend: op basis van een crisismaatregel (voorheen inbewaringstelling/ibs), die de burgemeester neemt, of op basis van een zorgmachtiging via de rechter. Waar bij de Wet bopz alleen gedwongen opname mogelijk was, kan verplichte zorg via de Wvggz ook in de thuissituatie plaats vinden. Zo kan degene die zorg krijgt, gemakkelijker contact blijven houden met familie en vrienden en zoveel mogelijk blijven deelnemen aan het gewone leven. In de Wvggz staat tevens dat in zorgplannen die bij de rechter worden ingediend niet alleen aandacht moet zijn voor behandeling, maar ook voor maatschappelijke participatie, wonen en werk. Tot slot zijn in de Wvggz extra waarborgen ingebouwd om de betrokkene te beschermen bij

een crisismaatregel in de vorm van het horen van de betrokkene en het aanbieden van een patiëntvertrouwenspersoon.

De Burgemeesters en wethouders van de regiogemeenten hebben op 20 december 2018 besloten om de nieuwe Wvggz-taken en bijbehorende processen gezamenlijk op het niveau van Gelderland-Zuid uit te werken. Er is gekozen voor de invoering van de Wvggz op het schaalniveau van Gelderland-Zuid, omdat deze schaal samenvalt met de Sluitende aanpak psychisch kwetsbaarheid (personen verward gedrag), de Veiligheidsregio, de centrumgemeenteregio voor Beschermd wonen/Maatschappelijke opvang en de GGD-regio. Aan de regionale invoering van de Wvggz nemen 13 gemeenten in Gelderland-Zuid deel: Buren, Culemborg, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal (regio Rivierenland), Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen (regio Rijk van Nijmegen). Maasdiel en Zaltbommel hebben voor de uitvoering van de Wvggz besloten aan te sluiten bij Noord-Brabant.

Afgelopen maanden zijn de voorstellen voor de invoering van de Wvggz in Gelderland-Zuid voorbereid door een intergemeentelijke werkgroep met vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en een ketenwerkgroep met vertegenwoordigers van zorginstellingen, openbaar ministerie, politie en vertegenwoordigers vanuit cliënt- en familieperspectief. Deze voorstellen zijn medio november ter vaststelling voorgelegd aan de colleges van b en w van de regiogemeenten. De genomen collegebesluiten lichten wij in deze brief toe.

Crisismaatregel

De burgemeester kan een crisismaatregel nemen als er sprake is van zodanig onmiddellijk dreigend ernstig nadeel, dat een zorgmachtiging via de rechter niet kan worden afgewacht. De burgemeester neemt een crisismaatregel na advies (medische verklaring) van een onafhankelijk psychiater. Deze maatregel duurt maximaal drie dagen en kan daarna nog drie weken worden voortgezet via de rechter. Nieuw is dat de burgemeester de betrokkene in de gelegenheid stelt om gehoord te worden voordat hij beslist over de crisismaatregel. Het horen is primair ingebouwd met het oog op een zorgvuldige voorbereiding van het nemen van de crisismaatregel, door de zienswijze (hoorverslag) van de betrokkene als aanvulling op de medische verklaring mee te wegen. De zienswijze is in dit licht zo feitelijk mogelijk. De regiogemeenten hebben ervoor gekozen de hoorfunctie te beleggen bij Meldpunt Bijzondere zorg (MBZ) van GGD Gelderland-Zuid, omdat hier professionals werken met competenties om de doelgroep op een passende manier te bejegenen, vanwege het schaalniveau waarop MBZ werkt en omdat dit het goedkoopst bleek.

Bij de crisismaatregel heeft de betrokkene recht op een patiëntvertrouwenspersoon. De gemeenten zijn er voor verantwoordelijk om het aanbieden van de patiëntvertrouwenspersoon in te passen in het werkproces. De beschikbaarheid en financiering van de patiëntvertrouwenspersonen is landelijk geregeld. Met de betrokken GGZ-instellingen hebben we afgesproken dat de psychiater de patiëntvertrouwenspersoon aanbiedt aan betrokkene en dat de psychiater indien gewenst de persoonsgegevens van

betrokkene aan de patiëntvertrouwenspersoon doorgeeft. Als er gehoord kan worden, zal de hoorfunctionaris eveneens de patiëntvertrouwenspersoon aanbieden.

Daarnaast is, net als in de Wet bopz, de burgemeester ervoor verantwoordelijk om te zorgen dat betrokkene binnen 24 uur na het nemen van de crisismaatregel een advocaat kan krijgen. Dit wordt geregeld via een automatisch bericht vanuit het ict-systeem dat wordt gebruikt voor de Wet bopz en straks de Wvvgz (Khonraad).

Melding

Een ander nieuw onderdeel is dat inwoners en professionals een melding kunnen doen in het kader van de Wvvgz. Hiermee beoogt de wetgever met name aan essentiële naasten/familieleden die zich zorgen maken, een stem te geven. Gemeenten hebben de taak gekregen om de meldfunctie voor inwoners in te richten en op basis van de melding verkennend onderzoek te doen naar de noodzaak tot verplichte geestelijke gezondheidszorg. Voorafgaand aan het verkennend onderzoek vindt (lichte) triage plaats om te bepalen of er daadwerkelijk sprake is van een melding in het kader van de Wvvgz.

Verkennend onderzoek en aanvraag Zorgmachtiging

Het verkennend onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van 3 criteria: is sprake van een psychiatrische stoornis, is vrijwillige zorg niet (meer) mogelijk en is sprake van ernstig nadeel. Een verkennend onderzoek dient binnen 14 dagen na melding te zijn afgerond.

De regiogemeenten in Gelderland-Zuid hebben er gezamenlijk voor gekozen om ook het melden en het verkennend onderzoek bij Meldpunt bijzondere zorg (MBZ) te beleggen, om diverse redenen:

- Omdat we hiermee aansluiten bij bestaande infrastructuur (geen nieuw meldpunt nodig).
- Vanwege het schaalniveau: MBZ is werkzaam op het niveau van Gelderland-Zuid;
- Omdat MBZ beschikt over onafhankelijke professionals (lees: geen GGZ-instelling) met GGZ-expertise;
- Omdat MBZ samenwerkingsrelaties heeft met zowel lokale als regionale (zorg)partners voor het geval vrijwillige zorg (nog) mogelijk blijkt;

MBZ levert het verkennend onderzoek met een advies aan bij de betreffende gemeente. De gemeente toetst dit advies en bepaalt of zij op basis van het verkennend onderzoek een aanvraag indient bij de Officier van Justitie van het Openbaar Ministerie (OM) voor de voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging. Deze toetsing beleggen wij in Nijmegen ambtelijk bij de afdelingen Veiligheid en Maatschappelijke Ontwikkeling, zodat we domeinoverstijgend inzicht krijgen in de werking van de Wvvgz.

Financiën

De totale begroting voor de in- en uitvoering van de Wvvgz in Gelderland-Zuid komt voor 2020 (inclusief ontwikkelkosten) uit op € 670.261, € 127.886 meer dan (opgeteld) beschikbaar is via landelijk beschikbaar gestelde middelen aan de gemeenten van Gelderland-Zuid voor de Wvvgz. Wij gaan er vanuit dat dit een eenmalige overschrijding is,

die gedekt wordt uit de centrumgemeentemiddelen voor Beschermd wonen. Uitgangspunt is om na het opstartjaar 2020, waarin extra geld beschikbaar wordt gesteld voor ontwikkeling, vanaf 2021 binnen het landelijk budget te blijven. Kanttekening hierbij is dat we een inschatting hebben gemaakt ten aanzien van het aantal te verwachten crisismaatregelen en meldingen/verkennd onderzoeken. Op basis van monitoring moet blijken of deze schattingen hoger of lager blijken te zijn in 2020.

Het totaalbedrag dat aan de GGD voor 2020 ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van de Wvvggz is € 596.565. De overige kosten betreffen met name aanpassing van het ICT-systeem Khonraad (hogere abonnementskosten). De bijdragen per gemeente voor de Wvvggz-taken aan de GGD zullen via een begrotingswijziging 2020 van de GGD en een reguliere zienswijze-procedure aan de begroting van de GGD worden toegevoegd. De begrotingswijziging zal in het voorjaar 2020 aan de gemeenteraden worden voorgelegd (al dan niet in combinatie met een begrotingswijziging voor Veilig Thuis 2020). Dit betreft vooralsnog uitsluitend een begrotingswijziging voor 2020 vanwege onzekerheid over de te verwachten aantallen.

Regionaal periodiek overleg

De wet bepaalt dat alle regio's één keer per kwartaal ketenoverleg voeren over de uitvoering Wvvggz. Doel van dit overleg is de uitvoering van de Wvvggz te monitoren en knelpunten en verbeterpunten in het aanbod van verplichte zorg te bespreken. Deelnemers zijn gemeenten, Openbaar Ministerie, GGZ-instellingen en politie. In Gelderland-Zuid sluiten we voor dit overleg aan bij de bestuurlijke werkgroep Zorg & Veiligheid die is samengesteld uit een delegatie van burgemeesters en wethouders uit Gelderland-Zuid. Vier keer per jaar wordt deze bestuurlijke werkgroep ten behoeve van het periodieke Wvvggz-overleg uitgebreid met vertegenwoordigers van geneesheer-directeuren van GGZ-instellingen, de GGD, officieren van justitie en politie. Omdat in gemeente Nijmegen het grootste deel van de ibs-(straks crisis-)maatregelen worden afgegeven, sluit burgemeester Bruls minimaal één maal per jaar aan bij dit Wvvggz-overleg. Afhankelijk van de agenda en behoefte kunnen ad-hoc ervaringsdeskundigen of mensen vanuit familieperspectief aansluiten bij het Wvvggz-overleg.

Tot slot

Komende weken tot 1 januari 2020 zal de implementatie verder vorm krijgen. Het gaat dan om het werven van personeel en operationalisering van de taken en werk- en ICT-processen. Er wordt een ketenplan met samenwerkingsafspraken met partners opgesteld en er worden test- en oefensessies georganiseerd. Op subregionaal niveau zullen raadsinformatiebijeenkomsten worden georganiseerd. In subregio Rijk van Nijmegen is de raadsinformatiebijeenkomst in overleg met de griffies gepland op maandagavond 9 december as.

Tevens stellen we voor 1 januari 2020 een voorstel op voor monitoring en evaluatie, gebruik makend van de landelijke ketenmonitor Wvvggz. Daarbij zal het gaan om kwantitatieve gegevens (aantal crisismaatregelen, meldingen, verkennd onderzoeken, zorgmachtigingen, doorlooptijden, klachten, etc.), kwalitatieve informatie en financiële

realisatie. Via het regionaal periodiek Wvggz-overleg en een brede bijeenkomst met alle betrokkenen gaan we één of twee keer per jaar succes-, knel- en verbeterpunten inventariseren. Na 1 jaar (Q1 2021) zal een uitgebreide evaluatie van de uitvoering van de Wvggz in Gelderland-Zuid volgen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester